

„Slovenka“

Glasilo slovenskega ženstva.

Izhaja v Trstu kakor priloga „Edinosti“ vsako drugo soboto.

Naročnina znaša za vse leto 3 gld.; za naročnike »Edinosti« pa 2 gld.; posamezne številke se dobivajo v Trstu v tobakarni g. Lavrenčiča na trgu della Caserma po 12 kr. — Rokopisi naj se pošiljajo uredništvu »Slovenke«, naročnina pa upravništvu »Edinosti«, ul. Molino piccolo št. 3.

Vsebina 26. zvezka:

Vele Rože — pesem. — Etbin Kristan: Za pogum. — Kristina: Spomini — pesem. — Hoič: Rusija. — Zorana: Skalil se val, prešel je sen... — pesem. — Ivanka: O Božiču. — Zagorska: Zabljava. — Ivanka? Iz življenja. — Književnost in umetnost. — Razno. — Doma. —

SLOVENKA

GLASILO SLOVENSKEGA ŽENSTVA

Zvezek 26.

V Trstu, 31. decembra 1899.

Letnik III.

Prerok.

(Lermontov.)

Odkar me večni je Gospod
s preroškim navdehnil vseznanjem,
v očeh človeštva vse povsod
le zlobo in zavidnost žanjem.

Povzdignil glasno uk sem svoj
za čisto pravo in ljubezen:
na mene sleharn bližnjik moj
je kamenje krepil jezen.

Pepela sul na glavo sem,
iz mest vihral jaz, nič izgnani,
izbral za dom puščavo sem,
živim, ko ptič ob božji hrani.

Hraneč Predvečnega zakon
tu zemska stvar se mi udaje,
poslušaj zvezd me milijon
veselo z žarki se igraje.

Le kadar jadrno vihram
med množico po šumnem mestu,
velé otrokom starci tam
s posmehom, polnim samosvesti:

Poglejte, to je vzgled za vas!
Prevzetnik ni se bogal z nami.
Uveril rad bi norec nas,
da Bog mu v prsih govor drami!

Poglej ga, deca, le poglej,
kako je bled, potr, otožen,
poglej, kako je nag, ubožen,
in vse prezira ga odslej! —

Anton Medved.

Greh z grehom.

Kako svinčena je na sveti
razuma jasna ta zavest,
da drugi morajo trpeti,
ko svojo ti hladiš bolešt!

Mar človek se pogreza v greh,
kadar tolaži se sam sabe?
O marsikdo v nesrečnih dneh
zakoplje z grehom greh v pozabo!

Anton Medved.

Sovraštvo.

Božična povest. Ruski spisal Viktor Kriiov. Poslovenil Vetušekov.

I.

V gubernskem mestn K. je sedel na sveti večer leta 18** doktor Radulin sam v soji sobi. Stara Darja, nekaj srednjega med sobarico in ekonomko, kakor je to navadno pri samcih, mu je prinesla kupico čaja. Doktor se ni maral ganiti iz svojega kabineta, ljubilo mu se ni iti na čaj v obednico, kjer je bila čisto in snažno pokrita miza ter je kipel samovar. Zaukazal je prinesiti čaj v sobico, česar Darja ni videla rada, kajti to je zmiraj pomnilo, da je doktor slabe volje ali bolehen.

»Čemu sedite doma!« je govorila Darja, da bi razvedrila gospoda. »Tam-le nasproti pri Aharovih so že prižgali božično drevo... saj je praznik... šli bi kam«.

Doktor je molčal.

»Naša kramarica je tudi naredila božično drevo«, je nadaljevala Darja: »za svojega umazanega Senjka ... in kaj smeha je bilo danes na dvorišču: šli sta obe sestri Senjku igračo kupovat — mati in sestra njena — pa se nista poprej zmenili. Kupili sta obe medveda... pa povsem enaka kakor eden tako drugi in zato sta se skregali... Ena kriči: »ti si mi to storila nalašč! Čemu sta Senjku dva medveda?... Ti si mi vedno za jezo, — prošlo nedeljo si pogačo zasmodila...« A druga jej očita: raje mi ti povej, zakaj si pri likalniku ročko zlomila? kako sedaj likati brez ročke?...« In kako sta se prepirali... sveta Pomagalka! vse stare grehe sta spravili na dan. Mož ju je s silo pomiril, obe je v izbo zavlekel. Potem je pa teta hitela zamenjat medveda s punčiko.

»Spravi se«, je rekel Darji doktor.

»Zares šli bi...«

»Spravi se«.

Darja ni vedela, kaj bi storila in je šla, prepričana, da je pri-govarjanje brezuspešno. Doktor je okušal ono dolgočasno, težečo osamelost, ki ga je od časa do časa samovoljno napadala. Hotel ni nikogar videti. V jutro je pohodil nekoliko hiš, videl vse to božično tekanje: naglo pripravljanje, vznemirljive skrbi, vesela pričakovanja, krik in smeh otrok; no vse te praznične, domače radosti so ga samo dražile v minutah togovanja. In kakor nalašč je še vreme odgovarjalo njegovemu mračnemu položaju. Zunaj je metlo, sneženi kosmiči so zalepljali okna, veter je bril. Radulin je poluležal na mehki otomani, topo gledajoč pred se na steno, kjer so visele nekake oljnate

slike. Njemu se ni hotelo nič čitati, ni pisati, celo misliti ne, — hotelo se mu je izginiti, ne eksistirati tako dolgo, dokler živci spet ne pridejo v normalno stanje in vrtinec življenja ne pogoltne težkih mislij. Bal se je teh mislij kakor boleštnega paroksizma, dasi je čutil, da se iste približujejo, ter jih je skušal razgnati na vse možne načine.

Zaspal bi sladko! Toda ali je mar možno zaspati, kadar nisi truden?

»Kako je to čudno«, je premišljeval, »da najlepši čut človekov, ljubezen — tako često provzroči razpor in gorje. Na primer ti dve branjevki, o kojih je pravila Darja: oni živita v prijaznosti, ljubita druga drugo, in obe goreče ljubita petletnega umazanega Senjka, — vsaj ljubezen ju je primorala tekati po trgu ter kupiti ista nesrečna medveda, radi kojih je nastal prepir... Z ljubavjo se je pričelo, a končalo se s kregom, ravsom ter kavsom... Čemu to?... Zato, ker se je ljubavi pridružil egoizem... Senjko se mora moje igrače nad vse veseliti, moja igrača mora biti lepša od drugih... jaz sem prvi, a potem šele ostali... Egoizem!... egoizem!... egoizem!...«

In hipoma, kakor črni oblak, se je brzo privalil zopet tisti strašni spomin o najžalostnejšem in najlepšem trenutku njegovega življenja, o tistem dogodku, ki je izpodjedel njegov značaj, njegovo stremljenje, njegov poklic, njegovo karjero, vso njegovo eksistenco... Čeravno se je zelo premagoval, zlobna slika minulosti je vsekakor stopila predenj, zastrupljajoč mo betvico sreče, katero je drobtinoma pobiral v sreči tujih ljudij.

II.

Povest njegova je bila prosta, pa tudi strašanska v svoji priprostosti. On je bil ubog ter živel pri nekem stricu, kateri se je brigal bolj zato, je-li dobro očiščena cev njegove lule, nego za nečakovo vzgojo. Deček je bil priden. Kadar je sijajno končal gimnazijo, je stric sklenil poslati ga v Moskvo na vseučilišče, na medicinski oddelek, zato ker je to nasvetoval mestni vojaški zdravnik... ko sta igrala vint, in med tem, ko je delil karte. Dijaško življenje, kakor je većinoma za dijake, je bilo za Radulina čas svetlih nad, smelih smotrov, zaupanja v sebe. Udeleževal se je vseh shodov, vsakega razgrajanja razposajene mladeži, ali vrhu obče tovaršije se je pojavilo v njem nekaj bolj osredotočenega, osebno njega se tičočega — namreč čustvo gorečega prijateljstva. Radulin se je bil slučajno sešel z dijakom juristom Andrejevim. V njiju življenju, potrebščinah, nazorih, ciljih je bilo mnogo občega; ona sta se brž tako tesno spo-prijateljila, da so se jima rogali celo tovariši. Radulin in Andrejev

sta stanovala v jedni sobi, delila med sabo sleharno kopejko. Bila sta vedno skupaj, razume se, samo za časa lekcij ne. V debatah s tovariši nista le branila, no nekam spopolnjevala drug drugega. Kar je prirodoslovec imel za posamezne fakte opazovanja, to je za jurista postalo splošen izvod; kar je jurist stavil kot načelo, potrdil je prirodoslovec s fakti. Tako sta se skupno šolala, skupno končala študije. Oba nadarjena, oba marljiva, pripravljala sta se biti profesorja, nastaniti se v jednom in istem mestu, ostati si prijatelja, dokler srce ne jame veneti ter ne preneha biti. Ali zgodilo se je drugače.

Radulin, postavši zdravnik, odrinil je bil na leto nekam v provincijo gasit neko nalezljivo bolezen. Tam se je seznanil z vsemi velikimi posestniki ter srečal deklico, kateri je bilo usojeno igrati važno ulogo v njegovem življenju. Le-ta je bila dokaj bogata, dobro izobrazena v moskovskem zasebnem zavodu, ne toliko lepa kolikor neobičajno mikavna radi svojega energičnega obraza. Njen pogled in in smehljaj, glas, njena prisrčna, prepričevalna govorica, vse je dokazovalo tako zdravo, pošteno naravo, da je nehote izvabila zaupanje ter sočutje. Radulin se je zaljubil pri priči. Njegova borba z epidemijo je postala zanj nekak kult, poln vneme. Včasih mu je prihajala v glavo celo otroško glupa misel: zakaj je kuga nedostatno silna in se rada umiče zdravniški pomoči in uredbi. Želel je več truda, večje nevarnosti, da bi z vso strastjo uporabil svojo ravnokar razvito silo; tako ga je razvnelo njegovo srečanje z milim dekletom. Bila je ona Olga Suravskaja. Radulin ji je takisto ugajal; začeni razgovor o upravni epidemiji, končala sta ga v mejusobnem priznanju ljubezni. Kakor iz grde pognojene zemlje zraste bohovita lepodiseča vrtnica, tako se je iz te splošne nesreče razcvela ta čista, obojestranska udanost. Roditelja Olgina sta bila dobra, umna človeka, Olga je bila jedina hči, razvajeno dete, njene želje so bile zakon; Radulin je bil vsem všeč, njega je čakala lepa imenitna profesorska karjera, sredstev ni manjkalo, — vse to je privedlo do zaroke. Radulin je bil razglašen za Olginega ženina. Bil je neznansko srečen. V jednom pismu na svojega prijatelja Andrejeva, kateremu je podrobno popisoval ves svoj roman, je Radulin mej drugim pisal: ne morem si predstaviti, da bi to minuto kje na zemlji bil srečnejši človek od mene, ali da more biti: zdrav sem, mlad, močan, imam plodonosno službo, iskrenega prijatelja... in venec vsega — jaz ljubim ter sem ljubljen, in ta ženska bode moja... Si je li možno izbrati kaj boljšega iz vsega dobrega, kar nudi življenje?

Jeseni se je vrnil Radulin v Moskvo, precej za njim se je pripeljala tja tudi Olgina obitelj. Poroko so menili obhajati junuarja.

Seveda najprej je Radulin seznanil prijatelja sè svojo nevesto. In to je baš. porušilo vso srečo. Olga je videla v Andrejevu uprav one črte značaja, ki so ji posebno ugajale v Radulinu, ali v Andrejevu so bile iste mehkejše, nežnejše. Radulin je bil jeklenejšega značaja, in je uporno stremil v doseg cilja; ali to ni pravzaprav Olge vleklo k njemu. Sile ter vztrajnosti je v njej sami bilo dovolj, in ti lastnosti sta v drugem človeku vzbujali njeno uvaževanje, a ne ljubavi. Njo so privlačili pošteni nazori Radulinovi in njegova strastna, goreča udanost; kadar je pa zagledala uprav isto v Andrejevu, začutila je, da ji je Andrejev ljubši. Z Radulinom sta ponavljala drug drugzega, kakor bi pela unisono, z Andrejevim sta se baš razlikovala v takih straneh duše, združenje katerih je zvenelo, kakor divna harmonija. Olga je pričela izpoznavati, da se je prenaglila, davši dovoljenje v zakon. In čim bolj je izpoznavala to, tem hujše je trpela, in to jo je oddaljevalo od Radulina. Že je le-ta začel postajati zapreka njene sreče. Radulin je bil prebistroumen, da bi ne zapazil vsega tega. Njegovo kramljanje s prijateljem in nevesto je postalo nekam napeto, čutil je, da ni bilo prejšnje prostosti in odkritosrčnosti. To je uznemirjalo vse tri, jeli so se nekam odtujevati drug drugemu, njih odnošaji so postali nekako suhi, malone oficijalni. Ogenj je tlel pod tem navideznim pokojem, — in moral je bruhniti z grozovitim plamenom.

Bilo je prav na sveti večer. Radulin je ogledoval darilo, katero je nameraval pokloniti nevesti. Njega ni radovalo niti to darilo, niti to, kako ona isto vsprejme; on je vedel, da bode primorana kazati se veselo, no le-to bode neiskreno, prisiljeno in zatorej osobito neprijetno. Vstopil je Andrejev razburjen in ves iz sebe. Minuta je prišla, izpovedal se je. Jokal je, rotil se: on bi se ne smel srečati z Olgo, spoznala sta se, in obdala ju je kakor vihra tista oblastna ljubezen, nevzdržna, nerazsodna, kakor element. Prosil je prijatelja, naj on razreši vse: kaj narediti, kajti on je zgubil vsako razsodnost, Olga tudi, ki mu je naročila, naj on govori z njenim ženinom.

Ako bi Radulin mogel zaplakati isto minuto, laže bi prenese udarec; kadar plačeš — pomiluješ sebe, in k bridkosti se primeša olajšajoče sočutje do samega sebe. No Radulin ni jokal, čutil je, da se ga pollašča grozovitost. Besna zloba ter sovraštvo sta se bili prikrali v njegovo srce, premagovati se je moral, da ni zgrabil prijatelja za vrat in da ga ni zadušil. Ne rekši ni besedice, zbežal je iz doma in od onega časa ni videl ni prijatelja, ni Olge.

Radulin je prebil nekaj dni pri drugem svojem tovarišu. Od tamo je napisal pismo nevesti. Vračal ji je njeno besedo, skušajoč

govoriti sočutno in nežno, želel ji sreče z Andrejevim, celo hvalil ga je; no list je bil vsekakor suh, vzdržen. Naj si je še tako opravičeval njegov um i Olgo i Andrejeva, pekoča mržnja je proti volji razjedala dušo mladega zdravnika, in on ni bil zmožen premagati tega čustva. Še o pravem času na novo leto je došla vest o smrti njegovega strica. Radulin je pohitel domov, pōspravil dedščino, pobral približno pet tisočakov ter odpotoval za granico.

III.

Misli o profesuri so bile zavržene. Radulin ni zrl niti v bodočnost, ni delal nobenih osnov; kar bode, to bode. Potikal se je po Evropi, iz mesta v mesto, prepotoval vse kraje, proslule z bok prirodne krasote, in povsodi je nosil s seboj svoje gorje, kakor nezdravljivi bolnik povsodi nosi svojo bolezen, ne radujoč se ni solnca, ni cvetja, ni doline, ni morja, zato ker ga bolezen gloje ter mu neprenehoma zatrjuje: vse te prelesti niso zate. Najbolj je trlo Radulina, da se ni mogel otresti jadnega sovraštva. Da, on je črtil Andrejeva, s katerim je preživel vsa lepša leta svojega življenja v najlepši slogi, mrzil huje nego največjega zloдея na svetu, in nobeni trezni razlogi niso tu pomogli. Sovraštvo je vzbujalo gnusne misli. Radulin je včasih čutil instinktivno nepremagljivo željo slišati, da se je nad razžalnikoma zgodila nesreča, in dopisoval si je sē znanci v Moskvi, prekanjeno in nekam mimogrede pozvedujoč o vsem, kar se je dogajalo tam, daleč od njega. Sam je drezal svojo rano, kakor bi mu prisiljena boleest prinašala radost in zadoščenje.

A v Moskvi je šlo vse po starem tiru, Dva tri mesece so Radulina pomilovali, pekla ju je vest; ali čas je izcelil vse to, — meseca julija se je Andrejev ženil z Olgo. Prišla je novica, da je le-ta docent na univerzi, potem, da se je Andrejevima rodil sin. Jeza Radulinova je plamtela vedno huje ter huje; on ni vedel kako bi se ubranil. Jedno ga je nekoliko pomirjalo: rad je zahajal v muzeje ter dolgo opazoval slike nabožne vsebine velikih umetnikov. Osobito podobe madon so delovale nanj blažilno: ta krotka lica, polna nebeškega navdihnenja, zanesla so ga v svet čudne fantazije. Tedaj mu je odleglo, zato ker je bil tu čisti pojav jedinega duševnega življenja, rešenega pozemskih bridkostij. Nad vse je rad gledal Sikstinsko Madono Rafaelovo, in radi tega se je večkrat vračal v Draždane; nekoč je preživel ondi ves teden, ter po tri ure na dan motril znamenito sliko.

In glej, ko je našel tešila svojemu trpljenju, dospela je nenadno uprav jedna onih grozovitih novic, kojih je tako pričakovala njegova

zloba. Sporočili so mu, da se je Olga nalezla angine ter umrla. Sam ni mogel vedeti, kakšen utis je učinila nanj ta vest, no vsekakor je z grozo priznaval, da se njegovi otožnosti primešala ostudna radost zadostne osvete. Veselil se je, da je zdajci trpel Andrejev. Naj se le pokori za vse: za to, da je uplenil nevesto prijatelju, in za to, da ni pazil na tisto milo, dražestno žensko. Kakor da bi bil Andrejev kriv njene smrti, kakor da bi Olga izvestno živela, ako bi se bil oženil z njo on, Radulin! Kakšna pretresujoča zmota! Radulinu je postalo strašno.

Poprijel se je zopet dela, da bi se razvedril, da ne bi zblaznel. In čas je tudi bil, kajti od stričeve dote so ostali le še groši trebalo je pomisliti, s čim bode živel. Naselil se je v Berolinu, jel obiskovati predavanja glasovitih zdravnikov, a ob praznikih se je vozil v Rusijo, ponudili so mu mesto zdravnika v gubernskem mestu. K. Radulin je sprejel, češ, da mu je vsejedno tu ali tam. Tu je duševno nekoliko okrevale: delo — je dober zdravnik. Srečuje često radostne obraze teh, katerim je pomagal, videč hvaležne solze in smehljaje, občutil je znova, da življenje njegovo ni brez smotra, in se je skoro pomiril. Le včasih je svojevoljno vstajal v njem spomin o za vedno izgubljeni sreči, kakor da se je zastarela rana odpirala — in grizla je njegovo srce zlobna strast, sovraštvo do Andrejeva; dasiravno je Radulin davno že docela izgubil iz vida starega prijatelja.

IV.

Tako je bilo to tudi na sveti večer, s katerim se je pričela ta povest, Radulin je skočil kvišku ter je hodil po sobi.

»Kaj ukreniti? Kaj ukreniti, da bi se pregnale te misli? Nemara poslušat. Darjo: iti kam na jelko « Vabili so ga v tri hiše... »Ne, ne, ne!... za nobeno ceno... videti srečno, veselo rodbino? sedaj? — To je olje v ogenj... «

Stresel se je. Pred njim je stala Darja, — on ni zapazil, kedaj je prišla in, uvidevši jo, je odstopil. Starka je prišla pravit doktorju, da je pritekkel v kuhinjo sluga iz gostilnice; doktorja prosijo k nekemu popotniku, kateremu je otrok zbolel. Radulin se je razveselil povabila, kakor bi se iztrgal iz krempljev diyje zverine. Pomoč bolniku! — evo kje je rešitev. Doktor se je hitro oblekel in odpeljal, — prišli so ponj s sami. Pri vходу v gostilnico je bil neprijetno poražen od vonjave kadila; nemara je zamudil, in smrt je završila svoje delo?!... No potolažili so ga, Krčmar je vsegdar povabil duhovnike, da so na sveti večer opravili polnočnice v obči dvorani. Pri njem se je celo za ta slučaj zbral zbor pevcev, ki so prepevali duhovne pesmi; on sam je ljubil to petje ter se z njim naslajal. Dok-

torja so spremili v sobo bolnikovo. Tu je bila ogromna soba, v koji se je malo število pohištva kar izgubljalo. V kotu za okriljem pod ikono stali sta vstric dve postelji, poleg njiju na mizi je gorelo majhno božično drevo, pridavajoče vsemu kotu nekak cerkveni pogled. Na postelji je sedel deček okolo treh let, listajoč po knjigi s podobami. Pestunja je povedla k njemu zdravnika.

»Nič ni hudega, hvala Bogu«, je rekla pestunja, »sedaj se je zbudil... Morda je od vožnje prišlo, fantek je, veste... spal dolgo in se premetoval v spanju, kričal, — gospod se je prestrašil... A sedaj vidite, je vse dobro... Gospod je šel gledati kjer bodo prepevali polnočnice, da se ne bi preveč sem čulo...«

Radulin je sedel na stol zraven otrokove postelje... Fantek je dvignil glavico in pogledal zdravnika sè svojimi velikimi črnimi očmi. Nekaj neobičajnega je presunilo doktorjevo dušo: gledal je dete, in prošlost je vstala pred njim, no ne z globokim čustvom sovražtva, a z vsem, kar je bilo dobrega, vzvišenega v tej prošlosti.

»Čegavo je to dete? — odkod je?... kako se je pojavilo isto uprav ta sveti večer?... To milo ličice je tako znano, tako zelo znano... da, da, spomnil sem se: to je povsem glavica Kristusa na podobi Sikstinske Madone... baš one umne, velike, črne oči in razpušчени laski, ista energija na ustnih... a med tem in na drugi obraz ga ono spominja... Olge, da Olge... tako silno ljubljene, tako naglo umrše... Kaj je to? sen? ali prikazen?

Za steno je zbor zapel: »Kristus se rodi!« Deček se je izravnal na posteljici ter iztegnil debeli ročici k doktorju...

»Ti greš meni naproti! Božanstveni otrok, ti me spaseš...« je šinilo v zdravnikovi glavi.

Solze so se prikazale na njegovih očeh, vzel je dete na roke ter jel poljubljati, kakor bi iz vsakega poljuba črpil zdravilo... za steno se je ves čas razlegalo petje... »Kristus se rodi«.

Kadar je Radulin znova posadil otroka na posteljo in dvignil oči, zazrl je moža, ganljivo opazujočega ta prizor. Radulin je takoj spoznal Andrejeva, — in čudno! — niti sence zlobe ni čutil zdravnik v ranjeni duši. Molče je pomolil roko prijatelju in jokajoč se vrgel v njegovo objetje.

* * *

Stvar je bila ta. Andrejev se je vozil o Božiču obiskat babico svoje žene, no metež ga je primoral ohajati božične praznike v tujem mestu, v gostilnici. On ni slutil, da tukaj najde sorodno dušo, obnovljeno s tim prazničnim svidenjem, in da njiju sprava čudesno okraši ta slovesni dan.

Vele rože.

VIII.

<p>Oj metuljčki beli — stvarice življenja! Kdo brezskrbne sreče z vami rad ne menja?</p>	<p>Od cvetic planinskih poletite v vrte — časice medene so povsod odprte! —</p>
--	---

A za vami! — Kaj če
cvet se osipava?
Kaj, če svetla solza
mu v očesu plava? —

IX.

<p>»Lej to zvezdo milo! Dokler z neba sije — zvesto, vedno zvesto to srce ti bije!«</p>	<p>»A če zvezda ta - le v gasne na obzorju — moje srce vtone ti v ljubavnem morju!« —</p>
---	---

Še mi sveti zvezda
milo z nebá séva —
a pogled mi nanjo ...
v duši bol zbudeva! —

X.

<p>Romaj v sreči blagi trudno pot življenja ... brezi povračila mojega trpljenja.</p>	<p>In če na razpotju se kedaj ustaviš — in v spominih davnih solzo si izvabiš:</p>
---	--

Misli tedaj nanjo —
ki srca — sirota —
romala je sama
tožna zemška pota!

XI.

<p>Ko goreča sveča zadnjič se utrpe, padejo nizdoli v sobo teme črne.</p>	<p>In bolniku velo čelo mráz spreléta, po skoz mrak in temo — smrtni duh poleta!</p>
---	--

Ah, in če ljubezen
v srcu se utrpe, —
ali ni se bati —
smrtne teme — črne!

Star papir.

Spisala Zofka Kveder.

Davi sem prišla v novo stanovanje, v malo sobico z jednim oknom, ki se odpira na ozko, mrtvo dvorišče. V kotu stoji star kanape, nasproti postelja, pri oknu stara omara, v sredi mala mizica in dva stola.

Sobica ni draga a nekak poseben, plesnjiv duh plava v njej. Tapete so sive in zakajene, v kotih se skrivajo cel dan temne, melanholične sence, pod stropom se ziblje polumrak in zdi se mi, kakor bi spali v njem dolgi, boleči vzdih. Nek duh, nek duh, ki mi leze v živce in dušo. Najprvo se ga ne opazi, a potem pride in lega na pljuča, leno in zaspano in pluća dihajo težko in hropeče. Prav po smrti diši.

In zdaj sem našla v predalu star papir. Rujavkast je, zaprašen, ob robih zviti in črnilo se pokazuje le v obledelih, melanholičnih črtah. —

Na tem papirju sem čitala besede polne resignacije in polne kletve

— Že pol leta umiram. Vsako noč se trga življenje iz mene a zjutraj še živim. Vsak dan mrem štiriindvajset ur a konca le ni in ni. Že vsa pluća sem izmetal iz sebe a še vedno prihajajo kosi in jaz diham in živim, sam ne vem, od česa in kako.

Kdaj bo že konec tega prokletega življenja? Da, da prokleta prokleta!

Sem-li imel eno samo uro sreče, slasti, ali sem le en dan živel, s srcem in dušo?! Ne, ne, niti pol ure nisem bil srečen, niti en dan se nisem mogel vspeti iz životarenja v življenje.

O, vi prokleti, prokleti! Vso kri ste mi izpili iz žil, izkoriščali ste me in bili v prah, dokler ni sleherna prosta misel zamrla v mojem srcu. Prokleti bodite stotisočkrat! Vsako noč prosim strašne kletve nad vas, nad vse človeštvo.

Ha, kaj sem še človek, kaj sem sploh človek?!

Mati me je vrgla, ko sem se rodil na smeti in ljudje so se me ogibali, kakor strupenega gada. Dušo sem imel, lepo dušo in povspel sem se nad tmine duševnega proletarijata. Kaj mi je pomagalo, kaj?! Bili ste me, črtili ste me in srce ste mi trgali in žgali z žarečimi drogi.

O vi prokleti!

Dušo ste mi ubili, življenje ste mi uničili. Prokletstvo nad vas!

In jaz tepec sem se plazil krog vas in moje oči so vas prosile ljubezni. Vi in ljubezen?! Denar je vaša ljubezen in vaš Bog!

Nekdaj me je poljubilo dekle, sem na usta z vročimi poljubi, ki so mi žgali pamet in palili srce. Čez štirinajst dni sem jo srečal na ulici. Smejala se mi je v obraz in ko sem šel mimo nje in vso dušo vsilil v pogled, je siknila : berač.

Ha, ti gomazen človeška, kako te črtim!

Zadnji moj dih bo kletev za vas, vi vampirji človeški.

Kaj bi mi bilo treba umirati v najlepši mladosti, da ste mi dali kruha. Jaz sem stradal, ko ste se vi mastili!

Vsak moj dih je sovražstvo, samo to mi še neda umreti in živelo bo še, ko bode moje truplo že davno trohnilo v zemlji. — —

Zdaj že dva meseca stanujem v sobici. Prsa me bole, včasih čutim, fine, boleče bodljaje. V noči zbuja moj kašelj nevidne, mrtve duhove. Mrzlo se plazijo po mojih licih in počasno se rogajo iz tmine. Jaz molim dolge, svete molitve in v prsih mi trepeče mrzel, resigniran strah. Kadar zaspim, me obiskujejo težke, hudobne môre in pot mi izbija po vsem telesu.

Ljudje pravijo, da sem bolna. Moja lica so bleda, samo včasih se vžge pod fino, prozorno kožo živa, hektična rdečica.

In če sem bolna, kaj za to?! Prav nič se ne bojim.

Tisti stari papir, ki sem ga našla v miznici, čitam vsak dan za steno pa sem kupila bakrorez Böcklinovega »otoka mrtvih.«

Le naj zvení, le naj zvení ...

Močij peklenških strastni boj
zda j v duši mi hrumi,
ki zmučena, oj zmučena
mirú si spet želí ...

A čembolj stezam jaz roke,
za krsto mrtvih nad, —
tem globlje pada, pada spet
v obupa mi propad!

Le naj zvení, le naj zvení,
pošastij zdaj krohot ...

Ha, ha, radujte se vsaj ve
nad muko mojih zmot! ...

Zorana.

I z r a s t k i .

Spisala Mária.

ospa Meranova, predsednica društva proti alkoholizmu ter urednica razširjenega in jako čitanega lista »Prava žena«, pregledala je, ali je na njenem možu vsa toaleta v redu, potem se pa veselo nasmehnila in rekla :

— Imenitno, po zunanjem se da sklepati, da si cel diplomat. Tako, zdaj pa še te le rokavice in zdaj dovoli, da ti prva čestitam k gotovi izvolitvi«.

— Le ne prenagli se, Ana, da ne boš morala potem svoje čestitke preklicevati.

— Ta le gospica želi govoriti z milostivo gospó — je dejala vstopivša sobarica ter podala gospej vizitko najbizarnejše forme, na kateri je bilo na pošev zapisano: Irma Svoboda, diurnistka pri državnej železnici.

— Kakova prav emancipirana ženska, — dejal je Meran — na, dobro zabavo, draga, in z Bogom!

— Srečno! — in gospa Meranova je čez ozek hodnik stopila v sobo, kjer jo je pričakovala neznana jej posetnica.

— Čast imam predstaviti se vam, milostiva, Irma Svoboda diurnistka pri državni železnici. Čula in čitala sem o vas toliko, da se nisem mogla premagati, da bi vas ne poznala tudi po licu. Kaj jaz! Vse ženstvo bi vam moralo peti hvalo o gospa, ker se tako potegujete za njega svobodo. Saj je bil pa tudi že res skrajni čas, da so se žene oglasile za svoja prava in proti suženstvu, v katero nas je hotelo na večno potisniti naše spoštovano moštvo. Lepo vas prosim, gospa, zakaj naj bi ženska vedno tlačnila, zakaj bi enkrat tudi ne gospodarila....

— Gospica...

— Da, do gospodarstva. —

— Gospica, prosim, izvolite sest.

— Ha tristo vragov, ali, prosim saj je vse eno kjer že sedim, pa če tudi stojim, saj sem mlada.

— Mladi ste res — je dejala Meranova dvoumno ter ogledovala še vedno začujena svojo posetnico.

Irma Svoboda je bila mlado, sveže dekle z ostri črtanimi obraznimi potezami a malimi, živimi sivimi očmi in špičastim nosom. Ali gospa Meranova je zrla začudeno na njeno opravo. Lase je imela kratko postrizene, katere je — kar se je poznlo na prvi hip —

vsak dan morda žgati z železom. Na glavi je imela malo okroglo čepico izpod katere so ji krog in krog štrleli skrbno zaokroženi lasje. Spodnja jopica, ki se jej je videla izpod svršnika, bila je se šita popolnoma po moškem kroju in svršnik jej je padal gladko od ramen doli čez boke, ne da bi ji črtal stasa. V rokah je vrtela malo paličico ter govoré gibala se neprenehoma.

— Vidite, gospa, me ženske, ki si moramo same služiti svoj vsakdanji kruh, me umemo, kaj je in zakaj je nastala ženska emancipacija. Tristo vragov, če si že same služimo svoj kruh kakor moški, zakaj bi tudi ne bile svobodne, kakor so moški! Seveda čepeti vedno pod materinim krilom, čitati idealno-sentimentalne romane, sedati k polni mizi, s kratka imeti vsega dovolj, ha vraga, takim že ni treba, da se emancipirajo. In če se emancipiramo, da se same preživimo, zakaj bi se ne vedle kakor se vedejo moški, zakaj bi ne imele svojih športov, zakaj bi ne zahajale same povsod, kakor zahajajo moški?

Uh, gospa, jaz se že ne spozabim, da bi se omožila — ali če bi se, moj mož bi moral vedeti, da ima svobodno ženo — svoboden on, svobodna jaz, tako potem kakor prej in...

— Gospica — segla joj je gospa Meranova energično v besedo — ali smem prašati, kaj vas je privedlo k meni?

Irena Svoboda je zardela za trenotek ter bila prav tako v zadregi z odgovorom. Kmalu se je zopet ohrabrila ter dejala živahno:

— Ah, da, gospa, želja, da spoznam našo zagovornico, našo zaščitnico, želja, da vidim ženo, s katero sem istih misli, ženo, ki —

— Dovolj gospica. Do zdaj ste govorili vi, zdaj dovolite, da govorim jaz —

Irma Svoboda se je igrala s palico, katero je položila preko kolen ter s pretirano pazljivostjo zrla v gospo Meranovo.

— Vidite, gospica, vi se jako motite, ako menite, da sva medve enih in istih misli. —

— Prosim, gospa, kako —

— Dovolite, gospica, da govorim jaz. Odkrito vam moram reči, da ste vi ena istih ženskih, ki slabo umeva žensko delovanje, žensko gibanje in ako hočete žensko emancipacijo.

— Moj Bog, je li to mogoče! —

— Glejte, prav vi in ženske vaših misli in nazorov ste krive, da ima žensko gibanje še toliko nasprotnikov. Ako mislite, da jaz delujem za tako-le nošnjo — pokazala je v zrcalo, kamor je takoj pogledala Irma Svoboda ter videla sebe — ako mislite, da delujem

nato, da ne bo žena imela več nikakih dolžnosti in ozirov do človeške družbe in ako mislite, da delujem nato, da postane ženska nek tretji spol, nekaka npravna propalica, se jako motite. In če še mislite, da obstoja naša emancipacija v tem, da prevladamo nad moškimi, da jim gospodujemo, se tudi motite. Moje in vsake pametne žene delovanje ima vso drugo podlago, to namreč, da zboljšamo ženstvu stanje, da varujemo siromašna dekleta npravne propasti, da odpremo ženstvu pot do prave izomike, (besedo prave je gospa Meranova jako povdarjala) da jej odpremo pot do kruha, ker so postale socijalne razmere take, da si mora neštevilno mnogo žen samo skrbeti za obstanek.

— Ali če ima že iste skrbi, kakor je imajo moški, zakaj bi se tudi ne smelo živeti tako, kakor živijo oni? —

— Zakaj, hm, gospica, zato, ker vse, kar je moškemu dovoljeno, ni vselej tudi za žensko spodobno in njenim ženskim čutilom primerno. Zahajati n. pr. v beznice, ponočevati, popivati in kaditi kakor se dela med študenti in dobrimi kameradi, ne vem, kako bi se izrazila, kaj mi vzbuja taka ženska.

— Ali, vraga, gospa, ni li ženska prav tako človek kakor je moški? —

— Da, še bolj fin, še bolj čuteč človek je ženska in prav radi njenih nežnejših, finejših, od matere narave podeljenih čutov, prav zato ni zanjo vse primerno, kar je moškim dovoljeno. Se li vam studi — pijanec, gospica?

— Oh, grozno! —

— Meni se pijana žena še stokrat bolj...

— Ali jaz nisem mislila tako...

— Ne, ne, dala sem vam le ta primer, ki vzbuja v malone v vsem človeštvu enaka čutila.

— In o zakonu ste govorili in o tem, kako bi moral vaš mož čutiti, da ste svobodni...

— Gospa, neka uboga žena s štirimi otroci vas išče — zaznala je sobarica.

— Gotovo že zopet žrtve nesrečnega alkoholizma — dejala je gospa Meranova bolj sama zase, potem pa Irmu Svobodi.

— Vidite, to je delo, tu je ženska emancipacija na mestu: boriti se proti strastem, pomagati revnim ženam in še revnejšim otrokom pijanih mož in očetov, kaj mislite, koliko takih nesrečnih otrok ima že naš zavod? Koliko žen je že rešilo naše društvo in tudi smelo rečem, da je nekaj mož spreobrnilo vklub znanemu pregovora.

Ako želite še takih lekcij, oglasite se zopet, če pa ostanete pri svojih trditvah glede ženskega delovanja, vedite, da je to le grd izrastek in ne le nekak — tretji spol!

Gospa Meranova je spremila Irmo Svobodo do vrat. Leta je pa po stopnicah skakljaje pevuckala: — Zastareli nazori, zastareli nazori, oj! —

Spominu.

Šel sem zadnjič potoglav.
Vest me je globoko pekla,
glasovito stokrat rekla:
Ah, kar delaš ti — ni prav!

Pa zakličem! Hej, spomin!
Ti govori, verni sin!
Mar sem takrat srečen bil,
dokler sem le vodo pil? —

Anton Medved.

Spoštovanim sotrudnikom, sotrudnicam in čitateljem.

S to številko neham urejevati »Slovenko«, zato se kot bivša prva slovenska urednica obračam s par vrsticami do sotrudnic in sotrudnikov ter čitateljev in čitateljic.

Vsak začetek je težek in začetek urejevanja prvega slovenskega ženskega lista ni bila v naših razmerah baš lahka stvar.

Ko sem pred tremi leti stopila v kolo urednikov, pisal mi je nek slovenski literat: »Urejevati list je sploh težavno, urejevati slovenski list še težavnejše a kaj še le urejevati slovenski ženski list«!

In drugi tudi znani naš leposlovec svaril me je tedaj, da naj nikar ne prevzamem te zadače ter mi zajedno citiral osodo raznih naših slovenskih listov in dodal: »Verujte meni, ki Vam govorim iz lastne izkušnje, da prav oni in one, ki Vas nagovarjajo, da sprejmite to nehvaležno delo, prav oni, ki Vam obečajo največ pomoči, pusté Vas najprej na cedilu in se poskrijejo za plot«.

In mož je govoril resnico.

Seveda so se vsi oni in one poskrili in poizgubili tudi zato, ker niso bili zmožni, da bi pomagali. Mesto njih oglasilo se je pa mnogo drugih, ki ob osnovanji lista niso niti zinili in o katerih

nismo do tedaj niti vedeli, da so... Ker bi o talentu teh sotrudnic morda ne bil nikoli zvedel slovenski svet, ker je te talente poklicala na dan uprav »Slovenka«, ne kesam se, da sem kedaj prevzela uredništvo tega lista. Kristina, Vida, Zorana, Marica II., Bogomila, Zagorska, Desimira, Mokriška, ta imena slovenskih pesnikinj, katere je poklicala »Slovenka« v življenje, ne smejo več ugasniti. Zasluga ni moja, zato lahko smelo rečem, da prav gledé pesmi stoji dosedanja »Slovenka« (posebno zadnji dve leti) prav lahko ob strani naših najboljših lepokolovnih listov, ne da bi ji bilo treba zarudeti. Nikoli bi ne bila mislila, da je naš narod tako «strašno poetičen», ko bi ne bila sama urednica ter bi ne videla, koliko prihaja tega blagá. Pesmi in samo pesmi: dolge, kratke, sentimentalno zaljubljene, modre, cinične... Poleg vseh pa prošnja, da bi čim prej zagledale beli dan v predalih »Slovenke«. Ali veliko je poklicanih pa malo izvoljenih, ta svetopisemski izrek velja tu bolj nego kje drugje. Vkljub tolikim pesnikom vrstila so se skoro vedno vendar le gori navedena imena, le tuintam posrečila se je komu kakova dvokitična štirivrstična pesmica, ki je prinesla med gori imenovane pesnikinje nekaj izpremembe.

Med tem ko sem bila s pesmimi založena tako dobro in sem imela s pesnikinjami posebno srečo, bila sem gledé proze skoro vedno v zadregi. Te je prihajalo le malo in še to bi bila večasi najrajši zavrgla, ko bi smela izbirati.

Razun prvega letnika, kjer so se nekatere moči poskušale a po enem ali dveh spisih se že izpisale, zavedajoče se, da za pisateljevanje ne zadostuje le dobra volja, imela sem za povesti izmed ženskih dobro le Zofko Kvedrovo za resne, za poučne in gospodarske članke pa lani posebno Marico II., vsa tri leta pa Danico, katere članke bode sedaj prevajala na češki jezik gospa Stana Stejskalova.

Pripovednih spisov sem sicer dobivala nekaj, a pripovednih talentov našla sem, žal, prav malo. Ker teh pripovednih spisov nisem hotela natisniti, rekli so mi, da sem preizbirčna. Hm — pač bi rada bila izbirčna, ko bi le imela kaj izbirati! Nekatere povesti in črtice sem tuintam dala natisniti, mislé, da postane sčasoma ta ali ona dobra moč. Vsakdo, ki je leposlovno le nekoliko izobražen, mi poreče, da sem prav ravnala in če sem rajši prinašala prevode nego slabe originale, mi takov izobraženec tudi ne zameri. Ali tudi s prevodi ni bilo mnogo sreče. Tako mnogo krasnega imamo v sorodnih slovanskih jezikih in tako malo znamo izbirati!

Tudi sem morala večkrat slišati očitanja, da list prinaša premalo stvari tičočih se ženske in ženskega vprašanja. Ali morda nisem čutila tega sama najbolj?

Toda kje in odkod jemati takih spisov, ako naše ženstvo še ne more seči tako globoko v te razprave?

Čujem, da obrne moja naslednica vso pozornost prav tem spisom in tako je prav. Nadejam se, da bode list jako lepo uspeval, ker bode mogla moja gč. naslednica posvetiti listu in njegovemu procvitu vse svoje misli.

Dal Bog, da bi »Slovenka« vzbudila med našim ženstvom toliko sposobnih sotrudnic, da bi postala prav skoro v pravem pomenu — ženski list.

Vsem gg. sotrudnikom, osobito gg. Medvedu, Sundečiču, Vetušekovu, Kristanu, Benkoviču, Dolencu, Goestlu, Zavadilu, Kleinmayrju kakor prej imenovanim sotrudnicam: Kristini, Vidi, Bogomili, Danici, Zorani, Márici II., Ivanki, Zofki Kvedrovi, Desimiri, Mokriški, Feodoru in vsem, ki so mi količkaj pomogli, zahvaljujem se presrčno ter se nadejam, da ostanejo tudi nadalje listu podporniki.

Svoji gč. naslednici pa kličem: Začela sem delo, vodila je tri leta gotovo ne brez težkih žrtev, sedaj nadaljujte Vi, da bo list lepo rastel in cvetel.

V Trstu, koncem decembra 1899.

Márica.

Zakaj srečen?

Pa kateri vrag me je premotil,
da sem se v vinski hram napotil
Ugašat žejo, pit in pit,
še pozno v noč ne vina sit!?

Ne Lucifer, ne nižjih kateri.
Jaz sebi sam. Tako osamljen
zazelel sem po sladki meri.
In bil sem srečen, ker — omamljen.

Anton Medved.

Književnost in umetnost.

Povesti. Spisal *dr. Ivan Tavčar*. VI. zvezek. Založil pisatelj. Dobiva se v knjigotržnici *Ig. pl. Kleinmayer & Bamberg v Ljubljani* Cena mehko vezani knjigi gld. 1.20, v platno vezani 1.50, v pol usnja gld. 2.10.

IV. zvezek ima sledečo vsebino: I. Tiberius Pannonicus. II. Kuzovci. III. Vita vitae meae. IV. V Zali.

Zdi se nam, kakor da je romantik Tavčar v teh štirih povestih stopil na realnejša tla.

V prvi povesti »Tiberius Pannonicus« nam podaje na par straneh jako plastično, pretresljivo sliko iz Neronove dobe, v naslednjih dveh pa kos domače zgodovinske dobe rokovnjačev in slovenskih luteranov. Povest »V Zali« pa obstoja prav za prav iz štirih povesti. Na lovu na divjega petelina pripovedujejo si lovci »v Zali«, kako so se ženili in kako jim je vsem bila ljubezen v pogubo. Kaplan Andrej pripoveduje o kanoniku Amandu v tistem štilu, v tistem prekrasnem jeziku, z onim divnim popisovanjem, katero je lastno edino le — Tavčarju. Kaj bi napravil iz tega sujeta drug pisatelj, ki nima onega Tavčarjevega prazničnega sloga in takega nedosežnega popisovanja! Čitatelj res ne ve, čemu bi se bolj čudil; ali gosposkemu pripovedanju, polnemu okraskov in prisodob kaplana Andreja ali pristnemu, narodnemu pripovedovanju treh žalostnih kmetjskih zakonskih junakov: Jernača izpod Skale, šepastega Tinčeta ter žalostnega Mihe.

Pri poslednjih treh pozabljaš, da čitaš, pozabljaš pisatelja in poslušáš samo pristno govorico treh kmetjskih revežev. Tako nekako se ti godi, kakor da si skrit v sobi, kjer si le-ti junaki tožijo osodo drug drugemu. Ti pač čutiš ž njimi a kljub temu ziblje se ti krog usten veden smehljaj radi njihovega krepkega jezika, radi njihovega neusahljivega humorja. Tavčar se pač z mirno vestjo lahko pobaha, da pozna slovenskega kmeta mišljenje in govorjenje, kajti predstavlja nam te svoje ljudi tako, da jih vidimo, slišimo in se smejemo ž njimi, kakor bi stali pred nami resnično iz mesa in krvi.

Slovenskemu ženstvu priporočamo to krasno čtivo prav toplo, čtivo, ki je zanimivo in zabavno — dobra hrana v prelepi posodi.

Zvezki Tavčarjevih povesti krasijo tudi po svoji zunanosti vsako knjižnico.

Ilustrovani narodni koledar za leto 1900. Uredil in izdal *Dragotin Hribar v Celju*. Cena elegantno vezanemu 1 gld., broširanemu 70 kr.

Poleg navadnih koledarskih reči je v Hribarjevem koledarju še zabavni del, ki obsega: Pesem: »Po zaplembi«, životopise »Marija Murnikova«, »Dr. Jakob Ploj«, »Jožef Podmilšak« (Andrejčkov Jože), in »Blaž Potočnik«.

Sledijo povesti: »Iz letovišča«, »Filozof« in »Mi nismo krivi«. Med povestmi je spis: »Vrhnika in nova železniška proga Ljubljana-

Vrhnika«, Pesnik Fr. Ks. Meško ima v knjigi tri pesmi: »Zapuščena«, »Kyrie eleison«, »Ob potoku«.

Na koncu knjige so še pridejani »Vажnejši dogodki preteklega leta«. —

Iz navedene vsebine je že dovolj jasno, da je Hribarjev koledar tudi letos jako zanimiv. Krasijo ga razne slike v barvotisku kakor: trg Gornji grad v Savinski dolini na Štajerskem, mesti Kranj in Kamnik ter še dve lepi sliki »Čar cvetja« in »Vaja na glasoviru.

Zanimivi slovenski koledar si lahko omisli vsaka slovenska hiša ker koledar ni drag, a ima poleg jako potrebnih in praktičnih reči mnogo poučnega in zabavnega čtiva.

Cirilo - Metodijski zidni in skladni koledar za leto 1900, katerega je izdala tiskarna J. Krmpotić i dr. v Pulju, smo ravnokar sprejeli. Ta koledar sè sliki slovanskih blagovestnikov, ki je tako ukusno izdelan, da more biti okras vsaki rodoljubni hiši, prinaša na zidnem delu mesečne dneve za katoliške in pravoslavne, v skladnem pa mesece v hrvatskem, slovenskem, ruskem in latinskem jeziku z oznako imen svetnikov (cerkvenih in narodnih za katoliške in pravoslavne v Cis- in Translitvaniji; zraven prinaša lunine spremembe, žrebanje srečk, postne dneve in slednjič razne memento rodoljubom ter rasenje in padanje dnevov in tednov v letu. Koledar je na kartonu v obliki 30—40 em. ter stane s poštnino vred samo 60 kr.

Priporočamo vsem rodoljubom, občinam, cerkvenim in drugim uradom naj si omislijo ta koledar. Naročila sprejema: Tiskarna J. Krmpotić i dr. v Pulju (Pola—Istra).

Doma.

Črvi v cvetličnih loncih se zatró, ako se skuha nekoliko pelina z razdrobljenim divjim kostanjem. Ko se ta voda zmlači, zalije se ž njo suha zemlja v loncu. Za nekaj minut prikažejo se črvi na površje, kjer se poberó in pokončajo.

Cvetice v oknih. Ako v sobi v hudi zimi ne kuriš, zmrznejo ti cvetice. Če jih pa pokriješ s papirjem, ti ne pozebejo.

Pepel je dobro gnojilo za vsako rastlino.

Vinski madeži se odpravijo iz obleke, ako se v mlačni vodi raztopi malo vinskega cveta (Weinstein) ter se madež v tej raztopini pomoči. Madež izgine takoj.

Cenjene naročnice in naročniki!

Ker je dosedanja velecenjena gospa urednica odložila uradništvo »Slovenke« in se s to zadnjo letošnjo številko poslavlja, štejemo si v preprijetno dolžnost, izreči jej na tem kraju najtoplejšo in najudanejšo zahvalo za nje izredno požrtvovalnost in spretnost, s katero je ves čas, od prvega početka pa do danes, urejala in negovala »Slovenko«. Treba je bilo pač posebne razumnosti, eneržije in neobičajne ljubezni do stvari, da je prvi in jedini slovenski ženski list, kljub vsem pre mnogim zaprekam in oviram srečno doživel tretje leto svojega obstanka. Častita gospa Márica vedela je pridobiti in ohraniti listu simpatije občinstva ter se je sploh žrtvovala in delovala kot posnemanja in spoštovanja vredna narodna žena. Še jednoč ji tukaj izrekamo našo najtoplejšo zahvalo. Ob enem pa jo prosimo da tudi zanaprej ne zabi »Slovenke« ter jej ohrani vso svojo naklonjenost in ljubezen.

Prav tako prosimo naročnice in naročnike, kakor tudi sotrudnice in sotrudnike, naj ostanejo zvesti naši »Slovenki« ter jej gmotno in moralno pomorejo do veseloga napredka in uspevanja.

Opozarjamo tudi, da postane »Slovenka« z novim letom samostojen list, torej ne več priloga »Edinosti«, in mesečnik, ter glede oblike večja in modernejša. S časom prinašala bode tudi slike in originalne ilustracije. Cena za vse naročnike: 6 kron na leto.

Prva številka prihodnjega letnika izide 15. januarja 1900.

Hadlijska Bartolova.

Uredništvo in upravništvo „Slovenke“.

Julius Stern, Erzgebirgs- Musikinstrumenten- und Saiten-Industrie.

v **Bleistadtu** pri **Graslitz**, Češko.

priporoča svoje priznane muzikalne instrumente in strune pod garancijo. Razna priznanja so na razpolago.

Gosli brez loka po 5, 8, 10, 15, 20, 25 do 80 gld. — **Lok** po 1, 2, 3, 4 do 20 gld. — **Citre** po 6, 10, 13, 16 do 18 gld. — **Kitare** po 3.50, 5, 7, 10 do 50 gld. — **Piščalke** po 3, 5, 6, 8, 11 do 80 gld. — **Klarinete** po 5, 12, 15, 18, 20 do 50 gld. — **Goslin-Etvi** po 2, 3, 5, 8 do 12 gld. — **Harmonike** po 2, 3, 5, 8 do 50 gld.

Ceniki zastonj. — Zastopniki se iščejo.

Nova zaloga olja

Podpisani ima čast javiti slav. občinstvu, da je odprl
v Trstu, ulici Ghega št. 11.

veliko zalogo olja, kisa, mila, kave, sladkorja, riža itd., v svoji trgovini se prodaja vsake vrste olja od najnižje do najfinejše.

Drži bogat izbor mila za perilo, prodaja vse na drobno in na debelo ter prevzame odpošiljatve od 5 klgr. naprej, proti povzetju.

Udani

Luigi Trevisan.

Trgovcem južnega, suhega, svežega ter domačega sadja

vsake vrste

pošilja po najnižjih cenah.

Za obilno naročbo, katera se točno in solidno izvršuje priporoča se udani

Josip Sirk

Postavno protokolirana firma.

Cenjena gospodinja !

„Kava“ (cikorja) in pa „Sladna kava družbe sv. Cirila in Metoda“ je najboljša in zahtevajte povsod le samo iste.

Dobiva se povsod. — Glavna zaloga pri Ivanu Jebačinu v Ljubljani.

Acquedotto 21.

Acquedotto 21.

VELIK PANOPTIK

Ivana Hermann-a

poznan že po svojih umetnih in mehaničnih podobah, izloženih ob uhodu lokala.

Največji izbor mojsterskih del **iz mehanične plastike.**

Vse podobe so od voska izdelane v naravnih velikostih od največjih umetnikov sedanjega veka

Non plus ultra mehanične umetnosti.

VSEBINA:

Avstrijski cesar, rimski papež, deklica s pevajočimi ptiči, umirajoči ranjeni vojak, trpinčenje device itd.

Vse se giblje, kakor da bi bilo živo.

Posebnost: Posnetek od voska zletne »The Spotted Girl« afrikanškega plemena, ki bo živa izložena letos na pariški razstavi.

Panorama: Bursko - angleška vojna, potapljanje »Burgignons«, špansko - ameriška vojna itd.

Vsak dan od 9. zjutraj do 10 zvečer

Vstopnina 20 nvč.

Vojaki in otroci . . . 10 „

OGLAS.

Usojamo si naznaniti slav. občinstvu, da smo odprli na **Corso 31**, kjer je bila prej Ceria-va prodaja butelj,ik,

trajno razstavo

z velikim izborom priprav za kôpanje vseh najnovejših zistemov z dotičnimi pečmi, kakor tudi umivalnikov in closetov. V ravnoistem prostoru se nahaja

velika zaloga LINOLEJA

iz „Prve avstrijske tovarne za linolej“
v Trstu.

Vhod skozi tvgovino z železom Corso 33.

V nadeji, da nas naši cenjeni odjemniki počaste sè svojim posetom, beležimo velespoštovanjem

CARL GREINITZ NEFFEN

Corso 33 - Podružnica Trst - Corso 33.

Čuvaj se 0 0 0 0 0
0 0 senjske roke

roman.

Velja 35 nvč.

Prodaja se v upravnistvo našega lista.

Slovinci

podpirajte

družbo SV. Cirila

in Metoda.